

Sygn. akt V KK 104/18

POSTANOWIENIE

Dnia 7 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 7 czerwca 2018 r.,
sprawy **W. M.**
skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 26 lipca 2017 r., sygn. akt XVII Ka [...],
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w P.
z dnia 23 lutego 2017 r., sygn. akt VI K [...],

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego,**
- 3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adwokata A. K. - Kancelaria Adwokacka w P. kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote osiemdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, za sporządzenie i wniesienie kasacji.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P., wyrokiem z dnia 23 lutego 2017 r., sygn. akt VI K [...], stosując na podstawie art. 4 § 1 k.k. przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym w dniu 11 stycznia 2011 r., uznał oskarżonego W. M. za winnego tego, że w okresie 5 lat po odbyciu od dnia 4 maja 2007 r. do 16 września 2008 r., co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu

Rejonowego w O. z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie VII K [...], za umyślne przestępstwo podobne określone w art. 286 § 1 k.k., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w dniach od 7 do 11 stycznia 2011 r. w S., reprezentując U., za pomocą wprowadzenia w błąd co do zamiaru wywiązania się z umów na dostawę 168 ton cukru, doprowadził B. R. W. z siedzibą w S. do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w postaci zapłaty za zamówiony cukier w łącznej kwocie 30.600 Euro, co stanowi równowartość 118.905,48 zł według średniego kursu NBP z dnia 11 stycznia 2011 r., tj. przestępstwa określonego art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. skazał go na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego B. R. W. z siedzibą w S. kwoty 118.905,48 zł.

Orzekł też o kosztach sądowych, obciążając nimi oskarżonego.

Od powyższego wyroku apelacje wywiedli oskarżony oraz jego obrońca.

Sąd Okręgowy w P., po rozpoznaniu apelacji, wyrokiem z dnia 26 lipca 2017 r., sygn. akt XVII Ka [...], utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało zaskarżone kasacją obrońcy skazanego, który sformułował następujące zarzuty rażącego naruszenia prawa, a to:

1. art. 286 § 1 k.k. poprzez przyjęcie, że opis czynu, którego miał się dopuścić W. M. wypełnia znamiona przestępstwa oszustwa i w konsekwencji bezzasadne zastosowanie przepisu z art. 286 § 1 k.k., skutkujące skazaniem oskarżonego,
2. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., która miała istotny wpływ na treść zaskarżanego wyroku, poprzez odniesienie się do podniesionych zarzutów w apelacji w sposób powierzchowny, niewystarczający i nierzetelny, co znajduje potwierdzenie w sporządzonym przez Sąd Okręgowy uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, w którym Sąd Okręgowy nie poddał rzetelnej analizie:
 - a. zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia art. 410 k.p.k. oraz zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez dokonanie przez Sąd I instancji dowolnej, sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego oceny

zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w zakresie zamówienia przez skazanego transportów opłaconych przez oskarżonego oraz w zakresie wydania przez skazanego dyspozycji zmiany danych kierowców samochodów transportowych, a w konsekwencji działania przez skazanego z zamiarem niewywiązania się ze zobowiązania wobec R. W.,

- b. zarzutu naruszenia art. 5 § 2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść skazanego,
- c. zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia w zakresie zamówienia przez skazanego transportów opłaconych przez oskarżonego oraz w zakresie wydania przez skazanego dyspozycji zmiany danych kierowców samochodów transportowych,
- d. zarzutu obrońcy dotyczącego uchybienia procesowego, którego dopuścił się Sąd Rejonowy, polegającego na tym, że orzeczenie oparte zostało na zeznaniach świadka K. T., które nie zostały odczytane ani ujawnione w toku postępowania, z uwagi na fakt, że uchybienie to w ocenie Sądu II instancji nie miało wpływu na wynik sprawy.

W konkluzji kasacji obrońca wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i utrzymanego nim wyroku Sądu Rejonowego oraz przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Jednocześnie, w przypadku uwzględnienia zarzutu obrazy prawa materialnego, wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie skazanego od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. z uwagi na oczywiście niesłuszne skazanie.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej w P. wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należy, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia skierowanym przeciwko orzeczeniu wydanemu przez sąd odwoławczy na skutek rozpoznania zwykłego środka zaskarżenia. Celem postępowania kasacyjnego jest wyeliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń dotkniętych poważnymi wadami w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych lub innych

naruszeń prawa, ale o charakterze rażącym, a jednocześnie takich, które miały istotny wpływ na treść orzeczenia. Możliwość wniesienia skutecznej kasacji jest zatem istotnie ograniczona. Postępowanie kasacyjne nie jest postępowaniem, które miałoby ponawiać kontrolę odwoławczą. W toku tego postępowania z założenia nie dokonuje się zatem kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów, nie weryfikuje zasadności ustaleń faktycznych. Ze sposobu sformułowania zarzutów oraz uzasadnienia kasacji obrońcy wynika, że nie zgadza się on z rozstrzygnięciem Sądu I instancji w zakresie, w jakim przyjął on winę skazanego, formułując zarówno zarzuty naruszenia prawa materialnego, jak i prawa procesowego. Nadzwyczajny środek zaskarżenia należy zatem ocenić, jako skierowany w istocie rzeczy przeciwko rozstrzygnięciu sądu *meriti*.

Wbrew zarzutowi kasacji, zaskarżone orzeczenie nie zostało wydane z rażącą obrazą art. 286 § 1 k.k.

Przypomnieć zatem należy, że zgodnie z treścią art. 286 § 1 k.k. oszustwa dopuszcza się ten, kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania. Sposób działania sprawcy oszustwa względem innej osoby może zatem polegać na:

- 1) wprowadzeniu jej w błąd poprzez wywołanie u niej wyobrażenia o istniejącej rzeczywistości, która jest w istocie inna niż przedstawia sprawca,
- 2) wyzyskaniu błędu pokrzywdzonego, tj. jego subiektywnego wyobrażenia o rzeczywistości, która jest w istocie odmienna, o czym sprawca wie,
- 3) wyzyskaniu niezdolności pokrzywdzonego do należytego pojmowania przedsiębranego działania.

Zauważyć przy tym należy, że wprowadzenie w błąd może mieć postać zarówno działania (np. sprawca przedstawia pokrzywdzonemu nieprawdziwe informacje dotyczące transakcji, za którą ma otrzymać od niego wynagrodzenie), jak i zaniechania (np. sprawca zataja przed pokrzywdzonym istotne informacje dotyczące obciążeń własnego majątku, czy wady prawnej przedmiotu transakcji). Opisane sposoby działania sprawcy muszą poprzedzać niekorzystne rozporządzenie mieniem przez pokrzywdzonego, stąd też istotnym znamieniem

oszustwa jest związek przyczynowy między wprowadzeniem w błąd, czy wyzyskaniem błędu a niekorzystnym rozporządzeniem mieniem.

Oszustwo jest przestępstwem kierunkowym, gdyż warunkiem odpowiedzialności jest działanie czy zaniechanie sprawcy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

Zestawienie powyższego z opisem przestępstwa przypisanego skazanemu, jak też z ustaleniami faktycznymi Sądu pierwszej instancji nie pozostawia żadnych wątpliwości co do tego, że przyjęty w wyroku Sądu Rejonowego opis przestępstwa W. M. zawiera wszystkie ustawowe znamiona przestępstwa określonego w art. 286 § 1 k.k., a ich realizacja wynika z przedstawionych w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego ustaleń faktycznych. Podnosząc, że W. M. nie działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, gdyż pokrzywdzony przełał kwotę 30.600 Euro nie na rachunek skazanego, lecz na rachunek bankowy „K.” S.A. i niekorzystne rozporządzanie mieniem nastąpiło na rzecz podmiotu trzeciego, a nie skazanego, skarżący pomija to, co stanowi istotę przestępczego działania skazanego. Należy zauważyć, że to on (pośrednik), nie zaś jego kontrahent (pokrzywdzony) odebrał zamówiony cukier. Chociaż pokrzywdzony mailowo przekazał skazanemu dane dotyczące kierowców i numery rejestracyjne pojazdów, na które cukier miał być załadowany, skazany nie przekazał tych danych do cukrowni, lecz sam wskazał kierowców i inne pojazdy, na które w dniach 7-11 stycznia 2011 r. załadowano cukier, za który wcześniej zapłacił pokrzywdzony.

Korzyścią majątkową jaką uzyskał skazany w niniejszej sprawie był towar - cukier, który został odebrany z „K.” S.A. przez wskazanych przez niego kierowców. Mechanizm działania skazanego – przedstawiane pokrzywdzonemu powody opóźnienia w realizacji zamówienia, spreparowanie dowodu przelewu kwoty 30.240 euro, podstawienie własnych kierowców do odbioru cukru – świadczy jednoznacznie o tym, że jego działania podejmowane były właśnie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i realizowały znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.

Drugi podniesiony zarzut - naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. także okazał się bezzasadny.

Ocena wskazywanych przez obrońcę zarzutów apelacyjnych dokonana została w sposób rzetelny. Podkreślić należy, że przepis art. 433 § 2 k.p.k. ma charakter bezwzględny i nakazuje sądowi odwoławczemu rozważenie wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, natomiast z dyspozycji art. 457 § 3 k.p.k., odczytywanej w powiązaniu z art. 433 § 2 k.p.k., wynika, że obowiązkiem sądu odwoławczego jest przedstawienie w pisemnych motywach wyroku konkretnych powodów odnoszących się do realiów kontrolowanego instancyjnie orzeczenia, dla których uwzględniono bądź oddalono, chociażby w części, zarzuty podniesione w środku odwoławczym. Wielokrotnie już Sąd Najwyższy podkreślał w swoim orzecznictwie, że stopień szczegółowości rozważań sądu odwoławczego uzależniony jest od jakości wywodów zawartych w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji oraz we wniesionym środku odwoławczym i w zależności od tych czynników może przybierać formę mniej lub bardziej rozbudowanego wyводу. Jeżeli zatem sąd odwoławczy, podziela w pełni dokonaną przez sąd I instancji ocenę dowodów i kwalifikację prawną czynu, może zaniechać w uzasadnieniu swojego wyroku szczegółowego odnoszenia się do zarzutów apelacji, bowiem byłoby to zbędnym powtórzeniem argumentacji tego sądu.

W niniejszej sprawie uzasadnienie rozstrzygnięcia Sądu I instancji zostało, opracowane rzetelnie z przytoczeniem jasnej argumentacji odnoszącej się do oceny dowodów, które przesądziły o wydaniu rozstrzygnięcia o winie W. M. – uznanych za wiarygodne zeznań pokrzywdzonego R. W., świadka M. F.

Autor kasacji nie przywołuje, oprócz kwestionowania ustaleń faktycznych, żadnych argumentów, które dowodziłyby nieprawidłowości kontroli odwoławczej, pozwalającej na formułowanie skutecznych zarzutów kasacyjnych. Nie negując prawa strony do własnej – odmiennej od tej dokonanej przez sąd – oceny materiału dowodowego, podkreślić trzeba, że dopóki strona nie wykaże, iż sposób dokonywania przez sąd ustaleń faktycznych nie jest do pogodzenia z zasadami określonymi w art. 7 k.p.k., jej zapatrywania nie mają znaczenia dla oceny trafności rozstrzygnięcia sądu. Dość zauważyć, że kwestionując chociażby słuszność oparcia ustaleń faktycznych przede wszystkim na zeznaniach pokrzywdzonego R.W., skarżący czyni to w sposób gołosłowny, nie wskazując żadnych powodów,

dla których pokrzywdzony miałby bezpodstawnie pomawiać skazanego, a jego zeznania należałoby uznać za materiał pozbawiony wartości dowodowej.

Prawidłowo został oceniony przez Sąd odwoławczy zarzut naruszenia art. 5 § 2 k.p.k. Wątpliwości o jakich mowa w art. 5 § 2 k.p.k. to wątpliwości powstające po stronie sądu, a nie strony procesowej, wyrażającej odmienny pogląd w przedmiocie oceny całokształtu ujawnionego w sprawie materiału dowodowego. Tego rodzaju wątpliwości po stronie sądów obu instancji się nie pojawiły, a skarżący żadnej takiej wątpliwości, rozstrzygniętej na niekorzyść skazanego nie wskazuje.

Nie jest w końcu zasadnym zarzut nierzetelnego rozpoznania przez Sąd odwoławczy podnoszonego w apelacji zarzutu oparcia ustaleń faktycznych na zeznaniach K. T., które nie zostały wprowadzone do ujawnionego na rozprawie materiału dowodowego.

W takim zakresie, w jakim było to konieczne do należytego rozpoznania zarzutów apelacji, Sąd Okręgowy odniósł się do poruszonej przez apelującego kwestii, właściwie odczytując znaczenie uchybienia, którego dopuścił się Sąd pierwszej instancji. Słusznie stwierdził, że uchybienie to nie miało wpływu na treść zaskarżonego apelacją wyroku. Przekonuje o tym, treść pisemnych motywów wyroku Sądu pierwszej instancji. Wynika z nich jednoznacznie, że zeznania K. T. nie stanowiły podstawy ustaleń faktycznych, a ich treść była determinowana zeznaniami pokrzywdzonego. Podkreślić trzeba, że lektura dołączonego do akt sprawy protokołu przesłuchania świadka K. T. nie pozwala na stwierdzenie, że jego zeznania niosą ze sobą informacje mogące mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy – także z perspektywy linii obrony oskarżonego. Zdaje się to zresztą potwierdzać stanowisko procesowe oskarżonego i jego obrońcy, którzy w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji nie zgłaszali wniosku o uzupełnienie przewodu sądowego, chociażby przez ujawnienie zeznań K. T.

Mając powyższe na uwadze, kasację należało ocenić, jako bezzasadną w stopniu oczywistym i rozstrzygnąć, jak w części dyspozytywnej postanowienia.